

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Andreæ Vallensis Vvlgo Del Vavlx Andanensis, I. V. D. Et
In Alma Academia Lovaniensi SS. Canonum Professoris
Ordinarii, Paratitla Ivris Canonici Sive Decretalivm D.
Gregorii Papæ IX. Svmmaria Ac ...**

Delvaux, André

Coloniæ Agrippinæ, 1686

§. 1. Præscriptio & Vsucapio quid sit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62177](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62177)

pus emerferint de novo exceptiones ex nova causa, vel iurejurando affirmet reus, exceptionem quam objicere vult, nunc demum ad notitiam suam pervenisse, *d. c. Pastoralis*; vel talis sit exceptio, quæ retroactum processum reddat nullum: cujusmodi est, quæ vel mandati procuratorii vel jurisdictionis defectum arguit, *c. Cum venerabilis 6. versio licet autem h. tit. Or. In nostra sup. De procurat.* Item exceptio excommunicationis majoris, quamvis sit dilatoria, tamen & ante & post litem contestatam objici potest, non obstante termino peremptorio, à iudice, ad exceptiones declinatorias vel dilatorias proponendas, præfixo. Hoc ideo, ne quis in periculum animæ suæ cogatur cum excommunicato communicare, *Clement. 1. h. tit. Exceptionem 12. h. 1. & Clement. 1. eod. tit.* In eâ tamen proponendâ servari debet forma præscripta, *in c. 1. eod. in 6.* Ne per malitiam opponatur. Et hoc procedit in primâ instantiâ: nam si succumbens actor appellaverit, prætextu excommunicationis oppositæ à prosecutione appellationis repelli non debet, cum omnis legitima defensio in iudicio reservetur etiam excommunicato, *c. Significaverunt 11. hoc tit.*

12. Exceptiones Peremptoriae sunt, quæ jus actoris perimunt & elidunt, semperque agentibus obstant, *c. 1. De litis contestat. in 6. §. appellatur & §. perpetua Instit. eod.* Ut exceptio doli mali, metus, pacti conventi de non petendo seu perpetui, transactionis, solutionis, jurisjurandi, præscriptionis, rei judicatæ, Senatusc. Vellejani, Macedoniani; & si quid aliter contra leges factum esse dicatur.

13. Quæ exceptiones regulariter ante & post litem contestationem usque ad sententiam proponi possunt, *l. 2. Cod. Sententiam resistendi non posse. l. Præscriptionem Cod. hoc tit.* Nam v. g. exceptiones peremptoriae litis finitæ (quales sunt exceptio rei judicatæ, transactionis post litem contestatam initæ, jurisjurandi voluntarii, judicialis aut necessarii, ad controversiæ decisionem lite contestata præstiti) & similiter exceptio rei finitæ, (qualis est exceptio transactionis ante litem contestatam initæ; jurisjurandi voluntarii, judicialis aut necessarii, nondum lite contestata præstiti) licet peremptoriae sint, tamen dirimendarum litem favore ante litem contestatam proponi possunt,

propositæque ipsam litem impediunt, *c. 1. & hoc tit. in 6.* Quinimò certæ sunt peremptoriae exceptiones, quæ post sententiam definitivam, & quidem postquam illa in rem transivit judicatam, opponi possunt, & oppositæ probatæque executionem impediunt: quæ recensentur à Glossa, *ml. 1. Cod. de juris & facti ignorantia*, Hujusmodi est Senatusc. Macedoniani, & Vellejani. Vide plenius, *Canisium lib. 4. tit. 4.*

14. Et hæc quidem, quæ de exceptionibus rei conventi dicta sunt, nonnumquam contrariis exceptionibus rursus ab actore retinoduntur. Nam uti actionem excludit aut elidit exceptio rei, ita exceptionem rei exceptio actoris, quæ propriè vocatur Replicatio, quæ per eam replicatur id est, resolvatur rei exceptio. Quòd si hæc rursus alia exceptione à reo impugnetur, vocatur Duplicatio, & contra hæc solet dari Triplicatio; contra Triplicationem iterum Quadruplicatio; & ita deinceps, multiplicatis nominibus, donec conclusione depurationi partium finis imponatur, *l. 2. D. h. & tit. Instit. De replicat.* Hæc tamen multiplicatio de Jure Canonico non admittitur, saltem quoad testes, antea productos, quos tertio refutare non licet, ut ante diximus, ne nimium extrahatur iudicium *c. Licet sup. De testibus, ubi laudè Panormit.*

TITULUS XXVI.

De Præscriptionibus.

§. I.

Præscriptio & Usucapio quid sit?

1. Præscriptio generaliter accipitur pro omni exceptione.
2. Specialiter pro exceptione peremptoria.
3. Differentia inter præscriptionem & usucapionem quoad effectum.
4. Hodie non minus præscriptio quam usucapio acquiri dominium.
5. Nec minus usucapi res mobiles quam immoviles.
6. Descriptio præscriptionis & usucapionis.

Titulo præcedenti actum est de exceptionibus in genere. Species verò exceptio-

nis peremptoria est exceptio præscriptionis, de qua plerumque dubitatur, an & quando competat.

1. Pro clariori intelligentiâ sciendum est, veteres usurpasse Præscriptionem pro Exceptione. Primò quidem generatim, pro omni exceptione, quæ opponitur generatim ad excludendam actionem, intentatam ab actore. Unde sicut Exceptionum alia est Dilatoria, alia Peremptoria, ita & Præscriptionum alia est Dilatoria, alia Peremptoria. Hoc modo accipitur: in tit. D. De exceptionibus & præscriptionibus. atque ita Præscribere pro excipere, in l. ult. D. De suspectis tutoribus. l. 1. §. ult. D. Ne de statu de fundorum &c. l. 52. & ult. De D. iudicis. Sic quoque in l. 3. D. De prævaricationibus Præscribere accusatori, est oppositâ exceptione accusatorem submovere & repellere.

2. Secundò, specialius pro exceptione peremptoria, proveniente ex eo, quòd tempore legibus definito quis possederit rem aliquam, vel iure aliquo fuerit usus, vel alius ab usu rei abstinuerit seu cessaverit tanto tempore, ut patet ex tit. Cod. De præscript. longi temporis & De præscript. 30 vel 40. annorum. Nam possidens rem aliquam tempore legibus definito, si impetretur à domino, præscribatur, id est excipiebatur tantum temporis possessionem, per quam excludebatur intentionem actoris.

3. Et hinc patet, quomodo olim præscriptio ab usucapione distingueretur. Nam per usucapionem acquirebatur directum dominium, & directa in rem actio: per præscriptionem non acquirebatur directum rei dominium, nec directa actio in rem, sed tantum exceptio peremptoria. Quamvis iure novo ex Constitut. Justiniani per præscriptionem utilis actio acquisita fuerit, l. penult. Cod. D. De præscript. 30. vel 40. ann. Ideoque secundum leges anteriores ita quoque obtinuisse indicat ibidem Imp. & constat ex l. Si duo §. 1. D. De iure fundo, illis verbis, post longi temporis præscriptionem eorum utilis actio non habere debere, item ex l. Si quis dicitur D. si servus vindicatur, & l. 1. §. fin. D. De aqua pluvia arcenda.

4. At verò in Jure Canonico, & passim ab Interpretibus præscriptio accipitur pro dominii acquisitione vel juris alieni elisione, proveniente ex tempore legibus definito. Hoc modo sumpta præscriptio proprie ad usucapionem se habet, ut magis commune; omnique usucapio est præscriptio, non contra. Præscriptio enim, qua extinguitur actio personalis vel realis, non est proprie usucapio.

Dico, proprie, quia generaliter dici potest usucapio, quatenus ius & libertas ab aliqua obligatione dicitur usucapi: atque ita rectè dixeris, usucapionem & præscriptionem hodie non distingui, & patere æque late, nec minus per præscriptionem, quam per usucapionem acquiritur dominium.

Nam licet non deñant, qui usucapionem à præscriptione distinguant, quasi usucapio sit rerum mobilium, præscriptio immobilium, tamen ea differentia satis subvertitur ex eo, quòd constat, etiam ante Justinianum, usucapionem præmisse, auctoritate Legis XII. Tab. fuisse rerum tam immobilium, quam mobilium, §. 1. Instiut. De usucap. Si per errorem, cum seq. l. Eum qui ades 23. D. eod. in quibus exempla usucapionis ponuntur, fundi, ades, prædia. Neque in eo quidquam postea à Justiniano mutatum est, l. univ. Cod. De usucap. transformanda. Nam constituit Imp. in ea lege, ut res mobiles, quæ antea ex Lege XII. Tab. anno usucapiebantur, non nisi triennio usucaperentur, deinde res ut immobiles omnes, non solum Italicæ, sed & provinciales sive prædia tributaria & stipendiaria præscriberentur, transformata ita usucapione simulque prorogato tempore in utrisque, quod statuit decennium inter præsentem, vicennium inter absentes. Videatur Covar. ad reg. Passifor. §. unico De R. I. in 6.

6. Præscriptionem igitur, postremo modo sumptam, prout in hoc Tit. sumimus, definire licet, quemadmodum Usucapionem definiit Modestinus I. C. quòd sit adiectio dominii per continuationem possessionis temporis lege definiti, l. 3. D. De usucapionibus. Quæ definitio intelligi potest dupliciter; Primò causaliter, ut causa definiatur per effectum. Quòd neque absurdum neque novum est in Jure nostro, sic enim Tutela, §. tutela Instiut. De tutelis; & Justitia Instiut. De iust. & iure definitur per effectum. Etenim usucapio est causa adiectionis dominii, ut formaliter verò videtur esse ipsa possessio rei alienæ. Hinc enim dicitur diutina possessio, Instiut. eod.

Hinc

Hinc usucapione inchoari *l. Iusto 44. §. fin. D. De usucap. coepum esse, l. Capiam 4. D. eod. durate & perseverare, l. Et à quo 21. Et Non solam 37. §. 6. eod. interpellari, interrumpi, cessare, d. l. 32. §. 4. l. 3. §. 1. Et l. 5. D. prodonato. Item dicimus quem implere usucapionem, *d. l. 44. §. eum qui*: quod sanè dici non posset, si nomine usucapionis acquisitionem dominii, quæ momento contingit, designare velimus.*

Secundò intelligi definitio potest formaliter, seu accipi pro ipsa formali & actuali dominii acquisitione: quo pacto sumitur Donatio, *l. Iustine, De donat. illis verbis, Est & aliud genus acquisitionis Donatio*: nam indubitatum est, donationem ibi capi pro modo acquirendi dominium. Atque ita non ipsa acquisitio dominii est effectus usucapionis ac præscriptionis, sed dominium acquisitum: sicut donationis effectus non est acquisitio dominii, sed dominium acquisitum seu translatum. Hinc dicimus, neminem videri rem usucepisse, nisi dominium acquisiverit Adjectio igitur domini ponitur loco generis definiti, tanquam latius patens: quandoquidem & donatio & traditio & usurpatio rectè dicatur adjectio seu adeptio sive acquisitio dominii. Nam per adjectionem dominii definiit Usucapionem Modest. in *d. l. 3. per adeptionem Ulpian in Fragmentis tit. 19*. Et notandum, usucapionem non minus rectè dici adjectionem seu modum acquirendi dominium, quam adeptionem seu modum adipiscendi dominium: adjectionem quidem, non quia dominium juris gentium, quod olim tantum per traditionem acquirebatur, adiciat dominio juris civilis, ut quidam existimant: sed quia possessioni civili, quam usucapiens habet, adjicit etiam dominium: adeptionem verò, quatenus illa mediante usucapiens dominium adipiscitur: sibi que acquirit.

Non obstat dictæ definitioni, quod in ea non fiat mentio tituli & bonæ fidei: quæ tamen adeo necessaria sunt ad usucapionem, ut sine illis non procedat: quia illa ad usucapionem requisita, satis intelliguntur & comprehenduntur in eo quod dicitur, *per continuationem possessionis temporis lege, definiti*: nam illis verbis satis indicatur agi de tali possessione, quæ bona fide & titulo subnixæ sit, aliaque contineat, quæ ad acquisitionem dominii requiruntur.

De requisitis ad Usucapionem; & primò De Possessione.

1. *Sine possessione eaque continuata non contingit Usucapionem.*
2. *Quo modo interrumpatur.*
3. *Præscriptio alia odiosa, alia mixta, alia favorabilis.*

1. **A**D Usucapionem: & Præscriptionem primò requiritur possessio vel quasi possessio, sine qua ista contingere non potest. *Sine possessione 25. D. De usucapion. c. Causam qua cap. Cum olim. 18. hoc tit. & quidem necessum est, ut præcibens sibi, non alteri, possideat, c. Si diligenti 17. hoc tit. sive per se, sive per alium, l. Si quis in princ. D. eod. ad eod. ut tantum præscriptum, quantum possessum dicatur, & non amplius.*

Debet autem possessio ista seu quasi possessio esse continua, *l. 3. Et l. Nunquam 31. §. 1. D. eod.* Id est, non debet ante tempus, adiect. qua agitur, præscriptionem seu usucapionem a lege definitum, ullo momento esse interrupta. *c. l. l. 8. c. Auditu 15. b. l. Naturaliter 5. D. eod.*

2. Nam si interrupta fuerit sive per possessionis ablationem, quæ dicitur naturalis interruptio, *d. l. Naturaliter*, sive per litis motionem seu contestationem, quæ dicitur civilis interruptio, *l. Nemo Cod. De acquir. possess. l. Mora 26. Cod. De rei vindicat.* sive etiam per citationem, usucapio ad effectum perducitur nequit, *d. l. nemo Et alius. Cod. De acquir. possess.*

3. Solent tamen distinguere inter præscriptionem odiosam, mixtam, & favorabilem: quod odiosa seu 30. vel 40. annorum solâ citatione, legitime facta, interrumpatur, *Gaill. l. Observ. 45 n. 20. Glos. fin. in cap. Cuiuslibet De officio delegati in 6. Panormit. in c. penult. num. 2. sup. De foro compet.* quia procedit ex negligentia non contradicentis: quod mixta, id est 10. vel 20. annorum, non citatione, sed litis contestatione interrumpatur, *d. l. Mora Cod. de rei vindicat.* quia eum partim sit favorabilis, respectu scilicet præscriptantis, partim odiosa, ob negligentiam non repetentis rem suam, media via eligitur, quod denique favorabilis, id est triennalis, quæ cum titulo & bona fide obrinet in rebus mobilibus, neque citatione neque litis contestatione interrumpatur; sed